

สรุป ผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงการวิจัยที่ผ่านมาโดยย่อ แล้วสรุปผลการวิจัยและการอภิปราย ตลอดจนขอเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวโดยลำดับ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยมีเรื่องสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มละ 2 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 63 คน หัวหน้าหมวดวิชา 99 คน อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ จำนวน 196 คน และ กลุ่มเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ จำนวน 62 คน รวมประชากรทั้งหมด 420 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสำรวจความคิดเห็น โดยรวบรวมจากภาระหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของประชากรแต่ละประเภท แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากวิจารณ์ พร้อมกันนั้นได้นำไปทดสอบที่โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง คือ โรงเรียนเทพศิลา โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม และโรงเรียนวัดสังเวช หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงใหม่ ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านอย่างใกล้ชิด จึงได้แบบสำรวจออกมาจำนวน 14 ฉบับ แต่ละฉบับมี 2 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองปัญหาการใช้หลักสูตรของประชากรแต่ละประเภท และแบบสำรวจตอนที่สามสำหรับ หัวหน้าหมวดวิชา คือเรื่องโครงการปรับปรุงในหมวดวิชา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โค้ดส่งแบบสำรวจไปยังประชากรตามโรงเรียนที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล 16 โรงเรียน จำนวน 425 ฉบับ หลังจากนั้น 25 วัน จึงรวบรวมแบบสำรวจคืนมาได้ 420 ฉบับ (98.28%) เป็นคำตอบของผู้บริหารโรงเรียน 63 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 64 ฉบับ (98.25%) จากหัวหน้าหมวดวิชา 99 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 100 ฉบับ (99.00%) อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ 196 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 197 ฉบับ (99.49%) และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ อีก 62 ฉบับ จากที่ส่งไปทั้งหมด 64 ฉบับ (96.88%)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็นตอน ๆ ดังนี้

4.1 นำแบบสำรวจตอนที่ 1 ของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่มาแจกนับหาจำนวนความถี่ แล้ววิเคราะห์โดยใช้ตารางร้อยละ

4.2 นำแบบสำรวจตอนที่ 2 ก. ของหัวหน้าหมวดวิชา และอาจารย์ผู้สอน มาแจกนับหาจำนวนความถี่ แล้ววิเคราะห์หาจำนวนคะแนนดิบ สำหรับข้อที่ถามหัวหน้าหมวดและอาจารย์ผู้สอนเหมือนกัน คือ เรื่องวิธีสอนและวิธีวัดผลวิเคราะห์ โดยใช้ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์

4.3 นำแบบสำรวจตอนที่ 2 ของผู้บริหาร ตอนที่ 2 ข. ของหัวหน้าหมวดวิชา และตอนที่ 2 ก. ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ มาแจกนับหาจำนวนความถี่แล้ววิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 นำแบบสำรวจตอนที่ 2 ข. ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่แนะแนว เจ้าหน้าที่ทะเบียน เจ้าหน้าที่วัดผลและเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มาแจกนับหาจำนวนความถี่ แล้ววิเคราะห์โดยใช้จำนวนคะแนนดิบ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับพุทธศักราช 2518 สรุปผลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้จำนวน 420 คน เมื่อจำแนกตามวุฒิวิชาชีพมีผู้ได้รับวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด คือ ผู้บริหาร 38 คน (60.32%) หัวหน้าหมวดวิชา 66 คน (66.67%) อาจารย์ผู้สอน 163 คน (83.16%) และเจ้าหน้าที่ 37 คน (59.68%) รวมทั้งหมด 304 คน (72.38%) วุฒิปริญญาโท จำนวน 37 คน (8.81%) และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 79 คน (18.81%)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ปรากฏว่าระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งมากที่สุด คือ ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป เป็นผู้บริหาร 30 คน (47.61%) หัวหน้าหมวด 62 คน (62.63%) อาจารย์ผู้สอน 76 คน (38.78%) และเจ้าหน้าที่ 13 คน (20.97%) รวมทั้งหมด 181 คน (43.09%) ระยะเวลา 3 - 5 ปี จำนวน 81 คน (19.29%) ระยะเวลา 1 - 3 ปี จำนวน 80 คน (19.05%) และต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 78 คน (18.57%)

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ เมื่อจำแนกตามการเคยเข้าอบรมและไม่เคยเข้าอบรม ประชากรส่วนใหญ่เคยเข้าอบรมคือผู้บริหาร 50 คน (79.37%) หัวหน้าหมวดวิชา 96 คน (96.97%) อาจารย์ผู้สอน 109 คน (96.97%) และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ 42 คน (67.74%) รวมทั้งหมด 297 คน (70.71%) ประชากรที่ไม่เคยได้รับการอบรมรวมทั้งหมด จำนวน 123 คน (29.29%)

2. ปัญหาการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดและอาจารย์ผู้สอนตอน 2 ก. มีดังนี้ (มีอยู่ 3 ข้อ ที่ถามตามความเห็นของหัวหน้าหมวดกับอาจารย์ผู้สอนเหมือนกัน)

2.1 เรื่องการใช้วิธีสอน การเสนอแนะวิธีสอนตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ 6 หมวด ได้เสนอให้ใช้วิธีสอนแบบการบรรยายมาเป็นอันดับแรก (71.58%) อันดับสองเสนอวิธีสอนการฝึกทักษะ (66.32%) และเสนอมาเป็นอันดับสามคือ ให้ใช้วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มคนควา ส่วนความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอน แบบบรรยายมาเป็นอันดับแรก(91.53%) อันดับสอง การฝึกทักษะ (60.32%)

และอันดับสามการแบ่งกลุ่มคนควา (52.91%) ส่วนหมวดวิชาศิลปศึกษากับศิลปปฏิบัติ หัวหน้าหมวดวิชาเห็นตรงกันว่า ใ้ใช้วิธีสอนแบบการฝึกปฏิบัติมาเป็นอันดับแรก และวิธีสอนแบบการแบ่งกลุ่มคนความาเป็นอันดับสอง และความเห็นของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาทั้งสองเห็นตรงกันว่าใ้ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากเป็นอันดับแรก ในทุกหมวดมีความสัมพันธ์กันสูง โดยเฉพาะในหมวดพลานามัย มีความสัมพันธ์สูงมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่มวคภาษาอังกฤษ

- 2.2 เรื่องวิธีวัดผล หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ทั้ง 6 หมวด มีความเห็นรวมกันที่เสนอแนะวิธีวัดผลมากเป็นอันดับแรก คือ การสอบขอเขียนแบบอัตนัย และปรนัย (89.47%) อันดับสองได้แก่การตรวจผลงาน (80%) ส่วนอาจารย์ผู้สอนใน 6 หมวดวิชา เห็นว่าใ้ใช้วิธีวัดผล การสอบขอเขียนแบบอัตนัยและปรนัยมากเป็นอันดับแรก (92.59%) อันดับสองใ้ใช้วิธีวัดผลแบบการตรวจผลงาน (81.48%)

ส่วนหัวหน้าหมวดศิลปศึกษาและศิลปปฏิบัติมีความเห็นตรงกันว่าใ้ใช้วิธีวัดผลแบบการสอบภาคปฏิบัติมากที่สุด สำหรับอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาศิลปศึกษาเห็นว้ใช้วิธีวัดผลแบบการสอบภาคปฏิบัติและตรวจผลงานมากที่สุด ส่วนอาจารย์ผู้สอนหมวดศิลปปฏิบัติเห็นว้ใช้วิธีวัดผลแบบอัตนัยปรนัย และการสอบภาคปฏิบัติตรวจผลงานมากที่สุด และมีความสัมพันธ์กันสูงทุกหมวดวิชา โดยเฉพาะหมวดวิชาวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาหมวดวิชาคณิตศาสตร์

- 2.3 วิธีออกข้อสอบ หัวหน้าหมวดวิชาทั้ง 6 หมวด มีความเห็นรวมกันมากที่สุด คือวิธีออกข้อสอบควรว้ใช้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ออก และอาจารย์ผู้สอนในหมวดต่าง ๆ ทั้ง 6 หมวด มีความเห็นตรงกันกับหัวหน้าหมวดใ้ใช้วิธีออกข้อสอบโดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ออก (76.72%) สำหรับ

หัวหน้าหมวดและอาจารย์ผู้สอนในหมวดศิลปศึกษาและศิลปปฏิบัติ
เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ออกเองมากที่สุดเช่นกัน

- 2.4 การไ้ห้องเรียน ห้องพิเศษ และสถานที่ของครูตามความเห็นของ
หัวหน้าหมวดวิชา ดังนี้ หมวดภาษาไทย หมวดสังคม ศึกศาสตร์
และภาษาอังกฤษ ไ้ห้องเรียนธรรมมากที่สุด นอกจากหมวด
พลานามัย ไ้ห้องพลานามัยมากที่สุด และหมวดวิทยาศาสตร์ไ้
ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด

หัวหน้าหมวดศิลปศึกษาก็เห็นว่าไ้ห้องเรียนธรรมคาสูงสุด
และหัวหน้าหมวดศิลปปฏิบัติเห็นว่าไ้โรงฝึกงานมากที่สุด

- 2.5 การไ้ห้ระดับคะแนนแก่นักเรียนแต่ละรายวิชาตามความเห็นของ
หัวหน้าหมวดวิชาทั้งหมด วิธีที่ไ้ห้ระดับคะแนนมากที่สุดคือ อาจารย์
ผู้สอนเป็นผู้ให้ ยกเว้นหมวดวิทยาศาสตร์ วิธีไ้ห้ระดับคะแนนมากที่สุด
ได้แก่วิธีที่อาจารย์ผู้สอนกับหัวหน้าหมวดวิชาไ้ห้ร่วมกัน

- 2.6 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับความ
เพียงพอของเอกสารหลักสูตร เมื่อถือว่าไม่มีและมีแต่ไม่เพียงพอเป็น
ปัญหารวมกัน เมื่อเรียงลำดับตามจำนวนแล้ว จะเห็นได้ว่า ปัญหา
เกี่ยวกับความไม่เพียงพออันดับแรกคือ คู่มือประเมินผลการเรียน
รองลงมาก็คือคู่มือหลักสูตรและอันดับสาม คือหนังสืออ่านประกอบ

- 2.7 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับความ
เพียงพอของสถานที่ที่ไ้เรียน ซึ่งได้แก่ ห้องปฏิบัติการทางภาษา
ห้องสังคมศึกษา โรงพศศึกษา สนามกีฬาต่าง ๆ ห้องปฏิบัติการทาง
วิทยาศาสตร์ ห้องเรียนที่มีโต๊ะสาธิต ห้องศึกศาสตร์ ห้องศิลปศึกษา
ห้องดนตรี โรงฝึกงาน แปลงสาธิตทดลอง เรือนเพาะชำ ส่วนใหญ่
เห็นว่ายังมีไม่เพียงพอ และมีแต่ยังไม่เพียงพอ มีอาจารย์ผู้สอนจำนวนน้อย

ที่ตอบว่ามีเพียงพอแล้ว

สำหรับการสรุปปัญหาการใช้หลักสูตรจากคำถามที่เป็นแบบ
ประมาณค่านั้น จะกล่าวเฉพาะปัญหาที่อยู่ในเกณฑ์ระดับปัญหามาก
เท่านั้น (ปัญหามากคือปัญหาที่มีค่า \bar{X} มากกว่า 2.5 ขึ้นไป) โดย
เรียงลำดับตั้งแต่มากที่สุดลงมา

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการ
ใช้หลักสูตรมีปัญหาในเรื่อง หนังสือหลักสูตรและเอกสารชุดคู่มือประกอบหลักสูตร ความสอดคล้อง
ของหลักสูตรวิชาชีพที่มีต่อความต้องการของนักเรียน จำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงาน
ด้านต่าง ๆ การจัดโปรแกรมการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การจัดตารางสอนให้
สอดคล้องกับหลักสูตร การร่วมกันจัดวิธีประเมินผลการเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม การ
ปฏิบัติตามนโยบายที่กลุ่มโรงเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น และการกำหนดนโยบายร่วมกันระหว่าง
โรงเรียนในกลุ่ม

4. ปัญหาการใช้หลักสูตรของหมวดวิชาต่าง ๆ ปัญหาการใช้หลักสูตรของ
หมวดวิชาต่าง ๆ ที่จะสรุปต่อไปนี้เป็นปัญหาตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาการ
และอาจารย์ผู้สอน โดยนำปัญหาจากความเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่มนี้มาเรียงลำดับตาม
ค่าของ \bar{X} จากมากลงมา ดังนี้

4.1 หมวดวิชาภาษาไทย ลำดับสิ่งที่เป็นปัญหาคือ ความเพียงพอของ
หนังสืออ่านประกอบในวิชารรณคดี เวลาที่จะให้นักเรียนค้นคว้า
จำนวนครูกับจำนวนวิชาที่เปิดสอน การเขียนจุดมุ่งหมายเชิง
พฤติกรรม การประเมินผลให้ครบทั้ง 4 ทักษะ เวลา กับ เนื้อหา
ในแต่ละรายวิชา การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการของหมวด
การฝึกทักษะทั้ง 4 ในช่วงโม่งการใช้ภาษา และเนื้อหาวิชา กับ
เวลาที่ใช้สอน

- 4.2 หมวดวิชาสังคมศึกษา ลำดับสิ่งที่เป็นปัญหาคือ เวลาที่จะให้นักเรียน คนควา การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การสอนให้นักเรียนเข้าใจและรู้วิธีแก้ปัญหาสังคม จำนวนครูกับจำนวนวิชาที่เปิดสอน เวลา กับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชางบประมาณของหมวด การจัดหา อุปกรณ์การสอน กิจกรรมส่งเสริมวิชาการของหมวด การหาหลักฐาน ในสังคมมาใช้สอน และเนื้อหาวิชากับเวลาที่ใช้สอน
- 4.3 หมวดวิชาพละนามัย ลำดับสิ่งที่เป็นปัญหา คือ จำนวนครูกับจำนวน วิชาที่เปิดสอน การเปิดวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกกับจำนวน บุคลากร เวลา กับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชา
- 4.4 หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ มีลำดับสิ่งที่เป็นปัญหาคือ เวลาที่จะให้ นักเรียนคนควา การใช้เครื่องมือประกอบการสอนวิทยาศาสตร์ การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เนื้อหาวิชากับเวลาสอน การ สอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เวลา กับเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรม ส่งเสริมวิชาการของหมวด จำนวนครูกับจำนวนวิชาและการจัดหา อุปกรณ์
- 4.5 หมวดคณิตศาสตร์ มีลำดับสิ่งที่เป็นปัญหาคือ การได้รับความช่วย เหลือเมื่อมีอุปสรรคการสอน ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ กับการ เลือกวิชาเรียน เวลาที่จะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด การจัดกิจกรรม ส่งเสริมวิชาการของหมวด เวลาสำหรับตรวจงานนักเรียน การรวม กับกลุ่มโรงเรียนจัดประชุมสัมมนาหรืออบรมครูให้เข้าใจหลักสูตร เนื้อหาวิชากับเวลาสอน การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและการ เปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามโปรแกรม

- 4.6 หมวดภาษาอังกฤษ มีลำดับปัญหาดังนี้ การประเมินผลให้ครบทั้ง 4 ทักษะ การจัดเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เวลาที่จะให้นักเรียนค้นคว้า กิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการของหมวด จำนวนแบบเรียน การจัดหาอุปกรณ์ การบังคับให้นักเรียนสอบผ่านในแต่ละสายวิชาก่อนที่จะเรียนรายวิชาอื่น เวลาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
- 4.7 หมวดศิลปศึกษา ลำดับปัญหามีดังนี้ การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ความสัมพันธ์ของเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปในท้องถิ่น และผู้ตอบว่าเป็นปัญหามาก 1 คน จากจำนวน 2 คน จำนวน 12 ข้อ
- 4.8 หมวดศิลปปฏิบัติ ลำดับปัญหามีดังนี้ การสนับสนุนของผู้บริหารต่อการเปิดวิชาชีพในโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนในแต่ละวิชา ความเพียงพอของแบบเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการของหมวด เวลาที่จะให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ การนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และมีผู้ตอบในระดัปัญหามาก 1 คน จากจำนวน 2 คน จำนวน 10 ข้อ

5. ปัญหาการใช้หลักสูตรของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ปัญหาการใช้หลักสูตรของเจ้าหน้าที่ต่าง แยกกลาสรูปได้ คือ

- 5.1 เจ้าหน้าที่แนะแนว เห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาได้แก่ การจัดสถานที่เฉพาะในการให้บริการแนะแนว ความเพียงพอของบุคลากรที่ทำหน้าที่แนะแนวการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพ
- 5.2 เจ้าหน้าที่ทะเบียน เห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัญหาได้แก่จำนวนบุคลากร ความเข้าใจหลักสูตรใหม่และการจัดวิชาเรียนในระบบหน่วยกิต เวลาที่ใช้ในการลงทะเบียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานทะเบียน การประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5.3 เจาหน้าทีวัดผลการศึกษา เห็นว่าสิ่งทีเป็นปัญหาได้แก่ ความชัดเจนของระเบียบ การประเมินผล ความเพียงพอของบุคลากร ระยะเวลาทีกำหนดให้ครูส่งผลการเรียน

5.4 เจาหน้าทีห้องสมุด สิ่งทีเป็นปัญหาได้แก่ จำนวนหนังสือประกอบการเรียน ความเพียงพอของเครื่องมือเครื่องใช้ การจัดบริการห้องสมุดงบประมาณสำหรับดำเนินงาน จำนวนบุคลากร ขนาดของห้องสมุดต่อจำนวนผู้ใช้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การส่งเสริมการดำเนินงานจากผู้บริหาร การประสานงานกับหัวหน้าหมวดวิชา

เจาหน้าทีทั้ง 4 ฝ่ายคังกล่าวเห็นว่า ประสบัญหาคลายกันคือ เรื่องขาดแคลนบุคลากรทีจะทำหน้าที่ในแต่ละฝ่ายโดยตรง ขาดวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจในงานในหน้าที่เฉพาะของตนเอง

การอภิปรายและเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า การประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับพุทธศักราช 2518 นี้ เนื่องจากประกาศใช้อย่างรวดเร็ว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีการเตรียมตัวน้อยมาก โดยเฉพาะทางโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรง แทบจะไม่มีมีการเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตร คังนั้น จึงทำให้การใช้หลักสูตรเกิดปัญหามากมายหลายคาน ซึ่งจากผลการวิจัยมีปัญหาทีจะชี้ให้เห็นได้พร้อมกัมีขอเสนอแนะควยคังนี้

การบริหารคานการใช้หลักสูตรของโรงเรียน ถ้ามองตามงานของผู้บริหารแล้ว สิ่งทีเป็นปัญหาคือ

1. การบริหารวิชาการทีเกี่ยวกับความเพียงพอของหนังสือหลักสูตรและเอกสารชุดคู่มือประกอบหลักสูตรตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาลงถึง $\bar{x} = 3.02$ และ

จากตารางที่ 14 ความเพียงพอของเอกสารหลักสูตร ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนก็ให้
เห็นว่า เอกสารหลักสูตรอันใดแก่ คู่มือประเมินผลการเรียน คู่มือหลักสูตร หนังสืออ่านประ
กอบ ประมวลการสอนและโครงการสอน มีไม่เพียงพอเช่นกัน ซึ่งการไร้หลักสูตรใหม่ จำเป็น
อย่างยิ่งที่ทางโรงเรียน หรือทางกรมวิชาการจัดทำให้เพียงพอ เพื่ออาจารย์ผู้สอนและเจา
หน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้มีใช้เพื่อช่วยทำให้การไร้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นยังมีปัญหาสำคัญทางบริหารวิชาการอีก เช่น ปัญหาหลักสูตรทางคานวิชา
ซึ่งจัดไม่สอดคล้องกับความตองการของนักเรียน (ปัญหานี้จากผูตอบคำถาม 63 คน เห็นวายัง
ไม่ได้ปฏิบัติถึง 35 คน) และการจัดโปรแกรมการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
(ปัญหานี้จากผูตอบ 63 คน เห็นวายังไม่ได้ปฏิบัติถึง 30 คน) ทั้งสองข้อนี้เป็นปัญหามาก ทั้งนี้
เพราะทางโรงเรียนขาดความพร้อมคานอื่น ๆ จึงไม่สามารถเปิดโปรแกรมการสอนทางคาน
วิชาชีพได้ มากพอเพียงกับความตองการของนักเรียน คือตามที่หลักสูตรกำหนดไว้เกี่ยวกับวิชา
ชีพก็เหมาะสมดี แต่ในทางปฏิบัติทำไม่ได้ จะเห็นได้จากแหล่งขอมูล 16 โรงเรียน มีอยู่ 2
โรงเรียนเท่านั้นที่สามารถเปิดสอนวิชาชีพในหมวดคิดปฏิบัติได้ ถึงแม้จะเปิดสอนได้ก็ยังเป็น
ปัญหาอีกมาก

การบริหารทางคานวิชาการ ยังมีปัญหาหลายอย่าง เช่น คานแนะแนวไม่มีห้อง
เฉพาะสำหรับบริการแนะแนว และห้องสมุดซึ่งเป็นบริการที่สำคัญมาก มีปัญหาอยู่ในระดับปัญหา
มากทุกขอปัญหา

2. การบริหารทางคานบุคลากร จากความเห็นของบุคลากรของโรงเรียนทุก
กลุ่ม นับตั้งแต่ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ทั้งสี่ฝ่าย เห็นว
จำนวนบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ในโรงเรียนทุกคานยังเป็นปัญหา ทั้งนี้ อาจจะเป็นมาจาก
สาเหตุหลายประการ คือ การขาดงบประมาณที่จะบรรจุบุคลากรเข้าทำงานในโรงเรียน
ทั้ง ๆ ที่จำนวนผู้สำเร็จทางวิชาชีพครูมีมากเกินความตองการเสียอีก หรืออาจจะเป็นเพราะ
วิธีบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ดีพอ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นใช้

คนไม่เหมาะสมกับหน้าที่ ใช้เฉพาะคนที่ผู้บริหารใกล้ชิดเท่านั้น ขาดการควบคุมและนิเทศงานที่ดี ผู้บริหารไม่ยอมแบ่งความรับผิดชอบให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม จากการบริหารบุคลากรที่ขาดประสิทธิภาพเช่นนี้จะทำให้ดูเหมือนว่า จำนวนบุคลากรมีไม่เพียงพอ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ปัญหาเรื่องการสอนที่มีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุได้ แต่วุฒิของอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพต่ำได้ แต่ผลการวิจัยเรื่อง วุฒิทางวิชาชีพ จะเห็นได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิ ปริญญาตรี และปริญญาโท รวมกันสูงมากคือร้อยละ 88.78 จากตัวเลขนี้ก็เป็นผลสะท้อนให้เห็นว่า การผลิตครูอาจจะยังมีข้อบกพร่องจึงทำให้บัณฑิตทางการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยังไม่น่าพอใจนัก

3. การบริหารทางค่านิยม ปัญหาที่เห็นได้จากผลการวิจัยนี้ คือ ปัญหาการไขว่ของเรียน ห้องพิเศษและสถานที่เรียน ตามความคิดเห็นของหัวหน้า หมวดวิชาต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า มีห้องพิเศษน้อยมาก บางหมวดวิชาเกือบไม่มีเลย เช่นหมวดสังคมศึกษา จากการตอบ หัวหน้าหมวด 16 คน ตอบว่ามีห้องสังคมเพียงคนเดียวเท่านั้น และตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ เห็นว่า เรื่องสถานที่เป็นปัญหาอยู่ในเกณฑ์ระดับปัญหา มากเช่นกัน เช่นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ในตารางที่ 26 ซึ่งจำเป็นต้องมีมาก แต่ผลการวิจัยก็ชี้ให้เห็นว่าจำนวนห้องยังไม่เพียงพอ สำหรับปัญหาเรื่องนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณเช่นกัน และสถานที่ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครก็มีสถานที่จำกัดขยายยาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารโรงเรียน

ผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน คือ อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ

1. การเตรียมตัวเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร ก่อนจะนำหลักสูตรใหม่มาใช้ ควรได้มีการชี้แจงให้อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ได้เข้าใจหลักสูตร จะเห็นได้จากตารางที่ 5

อาจารย์ผู้สอนซึ่ง เป็นผู้ต้องใช้หลักสูตรจริง ยังไม่ได้รับการอบรมถึง 44.39% นอกจากนั้น จะต้องมี การเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรให้เพียงพอ เช่น คู่มือประเมินผลการเรียน คู่มือหลักสูตร โครงการสอนและประมวลการสอนเป็นต้น ซึ่งปัญหาทางโรงเรียนต้อง ประสานงานหรือติดต่อกับกรมวิชาการเจ้าของเรื่อง

2. การเตรียมทางค่านบุคลากร ปัญหาบุคลากรนับว่าเป็นปัญหาสำคัญมาก ดังนั้น ควรจัดหาบุคลากรให้เพียงพออันได้แก่ จำนวนอาจารย์และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ พร้อมกันนั้นต้องมีการฝึกอบรมให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตน ได้เป็นอย่างดี

3. การเตรียมทางค่านอาคาร สถานที่ ห้องเรียน เครื่องครุภัณฑ์ วัสดุและ อุปกรณ์การสอน การจะใช้หลักสูตรให้ได้นั้น จำเป็นต้องมีสิ่งเหล่านี้เพียงพอ และเหมาะสม กับหลักสูตรที่นำมาใช้ด้วย ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณที่จะได้ เพราะโรงเรียนส่วนมากมัก จะได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ดังนั้น จำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงต้องเข้าใจปัญหา เหล่านี้ด้วย

4. การเตรียมงานทางค่านวิชาการ งานวิชาการจำเป็นต้องมีการเตรียมล่วงหน้าเป็นอย่างดี เพราะถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดของโรงเรียน เช่น การจัดตารางสอน การจัดโปรแกรมการเรียน การบริการในการเลือกวิชาเรียนแก่นักเรียน การจัดระบบงานเกี่ยวกับ การวัดผล งานทะเบียนและห้องสมุด ซึ่งอาจารย์ใหญ่ต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนอย่าง โกลัสมิต

การบริการทางห้องสมุดซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ เพราะหลักสูตรใหม่เป็นการเรียนระบบหน่วยกิต เน้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ดังนั้น นักเรียนจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดสำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นส่วนใหญ่ แต่ผลจากการวิจัยเห็นได้ว่า การบริการของห้องสมุดเป็นปัญหาอย่างมากทุกด้าน ซึ่งจะเป็นผลทำให้การใช้หลักสูตรฉบับนี้ประสมกับความล้มเหลวอย่างแน่นอน ถ้าไม่รีบแก้ไข

ปัญหาต่าง ๆ ของการบริการห้องสมุดใหม่ประสิทธิภาพขึ้น

สำหรับการจัดโปรแกรมใหม่มาก เพื่อสนองความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะโปรแกรมทางด้านวิชาชีพนั้นทำได้ยากมาก จะเห็นได้จากการวิจัยว่ามีโรงเรียนที่เปิดโปรแกรมทางวิชาชีพมีเพียงสองโรงเรียนเท่านั้น วิธีแก้ปัญหานี้อาจทำได้ดังนี้

1. อาศัยระบบกลุ่มโรงเรียน โดยให้โรงเรียนหนึ่ง ๆ เปิดวิชาชีพตามความสามารถและความพร้อมของโรงเรียน โดยทุกโรงเรียนเฉลี่ยกันจัดโปรแกรมการเรียนอย่าให้ซ้ำกัน ดังนั้น นักเรียนอยากเรียนแขนงวิชาใดก็สามารถเลือกเรียนข้ามโรงเรียนได้
2. ต้องประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรและนักเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการเรียนวิชาชีพ

ทางด้านการใช้หลักสูตรของหัวหน้าหมวดวิชา การดำเนินงานภายในหมวดวิชาต่าง ๆ มีปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกันบาง ท่างกันบ้างและบางปัญหาที่ไ้กล่าวไปแล้วตอนเรื่องการบริหารโรงเรียน ปัญหาที่หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าเป็นปัญหา คือเรื่องปัญหาอาจารย์มีไม่เพียงพอที่จะสอนในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งปัญหานี้ไ้กล่าวไปแล้วตอนบริหารโรงเรียน ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาเรื่องเวลากับเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชายังจัดไม่เหมาะสม ปัญหานี้มีมากเพราะตอนสร้างหลักสูตรอาจารย์ผู้สอนไม่มีโอกาสไปมีส่วนร่วมสร้างควย เพราะการกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้น ไม่มีใครรู้ปัญหาใดแน่นอน เทากับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา ปัญหานี้จะแก้ไขได้โดยให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะว่า แต่ละรายวิชาควรวีใช้เวลาเท่าใด หรือถ้ามีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ควรให้อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร ภายใต้การแนะนำและควบคุมของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร

อีกปัญหาหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมทางด้านวิชาการของหมวดวิชาซึ่งเป็นปัญหามากเกือบทุกหมวดวิชา เพราะภายในหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่ค่อยมีกิจกรรม หัวหน้าหมวด

วิชาอยู่แต่เรื่องการแบ่งชั่วโมงสอน ดังนั้น หัวหน้าหมวดวิชาควรได้ตระหนักถึงความสำคัญ และพยายามจัดกิจกรรมที่จะทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ทางวิชาการดีขึ้น เช่น การจัดประชุม สัมมนาหรือจัดอบรมภายในหมวดเรื่องการเรียนรู้การสอน เพื่อเพิ่มพูนความรู้

ทางด้านการใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาเป็นผู้ที่ใช้หลักสูตรอย่างแท้จริง หลักสูตรใหม่ที่ใช้จะสัมฤทธิ์ผลมากน้อยแค่ไหนขึ้นกับอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ จากผลการวิจัยจะเห็นว่า การใช้หลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนมีปัญหาในเกณฑ์ระดับ ปัญหาโดยตรงกันเกือบทุกหมวดวิชา อันได้แก่ปัญหาการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมและความเพียงพอของเวลาที่จะให้นักเรียนคนควา

การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นเรื่องยากพอสมควร อาจารย์ส่วนมากยังไม่เข้าใจวิธีเขียน หรือพอเขียนได้เมื่อนำไปปฏิบัติก็เกิดปัญหาตามมา คือทำไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ และอาจารย์ผู้สอนส่วนมากไม่ค่อยมีเวลา เพราะต้องสอนเกือบทุกชั่วโมงอยู่แล้ว บางท่านยังมีหน้าที่พิเศษอีกด้วย ถึงแม้หลักสูตรจะเน้นเรื่องการเขียนจุดมุ่งหมายเป็นเรื่องสำคัญ แต่ในความรู้ลึกของอาจารย์ผู้สอนคงมองว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญอะไรมากนัก และนอกจากนั้น บางท่านยังไม่ทราบว่าเขียนอย่างไร เพราะยังไม่เคยได้รับการอบรมเรื่องนี้เลย วิธีที่จะแก้ปัญหาเรื่องนี้ อาจทำได้โดยการจัดสัมมนาเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ โดยจัดขึ้นตามกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ แล้วเชิญวิทยากรมา หรือจะส่งไปอบรมที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นรุ่น ๆ ก็ได้ ตามหมวดวิชาต่าง ๆ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ จะต้องรู้อันเรื่องนี้เพื่อเป็นที่พึ่งของอาจารย์ผู้สอนได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

ปัญหาเรื่องความเพียงพอของเวลาที่จะให้นักเรียนคนควา ปัญหานี้เป็นปัญหาที่อาจารย์ในหลายหมวดวิชาเห็นว่าเป็นปัญหาตรงกัน เพราะหลักสูตรกำหนดรายวิชาเรียนไว้มาก และจำนวนหน่วยกิตถึง 100 หน่วยกิต ที่กำหนดให้เรียนซึ่งอาจจะมากไปก็ได้ วิธีที่จะทำให้นักเรียนมีเวลาคนควานั้น อาจทำได้หลายกรณี ดังนี้

1. ปรับหน่วยกิตใหม่ให้เหมาะสม ถ้ามากเกินไปก็ลดลงบ้าง ถ้าไม่ปรับหน่วยกิต อาจลดชั่วโมงในบางวิชาลงบ้างก็ได้ หรืออาจแก้ปัญหาได้โดยปรับที่การสอน ลดรายละเอียดปลีกย่อยลง และเน้นสอนเฉพาะหลักการและสาระที่สำคัญ

2. อาจแก้ได้โดยขยายเวลา บริการห้องสมุดให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น เดิมเลิก 16.00 น. อาจเลิก 18.00 น. โดยคิดค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุดตามสมควร

3. อาจารย์ผู้สอนร่วมกับเจ้าหน้าที่แนะแนวร่วมกัน โดยแนะนำให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาทำงานให้เหมาะสม ทั้งนี้ ถ้าร่วมมือกับครูปกครองควบคู่กันก็จะดียิ่งขึ้น

นอกจากปัญหาสองเรื่องนี้แล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนอีกหลายประการ เช่น ตำราแบบเรียนไม่เพียงพอ และอาจารย์ผู้สอนยังไม่เข้าใจเรื่องการประเมินผล ต้องการความช่วยเหลือเมื่อมีอุปสรรคในการสอน ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและศึกษานิเทศก์ต้องช่วยเหลือ ดังนั้น การจัดอบรมควรเรียกบรรดาหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ไปอบรมให้เข้าใจเรื่องการสอน การประเมินผลเป็นอย่างดีเสียก่อน เพื่อจะได้นิเทศอาจารย์ภายในหมวดของตนได้ จะฟังศึกษานิเทศก์ก็คงไม่ได้ผล เพราะจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยมาก

ปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่เป็นปัญหาร่วมกันทุกหมวดวิชาคือ สถานที่ วัสดุและอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่จะทำให้การใช้หลักสูตรไม่สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย จะเห็นได้ว่าห้องพิเศษซึ่งจำเป็นต้องมีก็มีไม่เพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปศึกษา และโรงฝึกงาน เพราะตามหลักสูตรใหม่นั้นเน้นทางด้านวิชาชีพเป็นสำคัญ แต่โรงฝึกงานและวัสดุอุปกรณ์ทางวิชาชีพขาดแคลนเป็นอย่างมาก วิธีแก้ปัญหาในเรื่องนี้อาจทำได้ ดังนี้

1. จัดโปรแกรมวิชาชีพให้กระจายไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ตามกลุ่มโรงเรียนและอย่าเปิดให้เหมือนกัน แล้วให้นักเรียนเลือกเรียนข้ามโรงเรียน ตามที่ได้เสนอไปแล้วครั้งหนึ่งในเรื่องการบริหารโรงเรียน เพราะจะทำให้ประหยัดสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์การสอนได้มาก

2. พยายามใช้วัสดุที่ราคาถูก หรือหาได้จากท้องถิ่น และบางครั้งก็จำเป็นต้องใช้ให้นักเรียนช่วยเหลือบ้าง โดยต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจ

3. ต้องพยายามใช้อย่างประหยัดและระวังเรื่องความเสียหายสิ่งหรือให้มาก เพราะนักเรียนบางคนอาจใช้อย่างไม่ระมัดระวัง และการเก็บรักษาควรมีผู้รับผิดชอบด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

การวิจัยนี้มีความยากลำบากพอสมควร เพราะยังไม่เคยมีใครทำการวิจัยเรื่องนี้มาก่อนเลย จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามถึง 14 ฉบับ เพื่อให้ครอบคลุมเรื่องการใช้หลักสูตรทุกเรื่อง การเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวิจัยในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้ได้ทำหลังจากโรงเรียนใช้หลักสูตรไปแล้วหนึ่งเทอม แต่เนื่องจากไม่มีการวิจัยใดหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับพุทธศักราช 2518 เลย ผู้วิจัยและคณะจึงทำการวิจัยในเขตอื่นจึงรีบทำการวิจัย เพื่อจะได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะได้นำปัญหาไปแก้ไขต่อไป การวิจัยนี้พยายามทำให้กว้างที่สุดและมีความละเอียดพอสมควร ทั้งนี้ เพื่อให้ได้เป็นประโยชน์มากขึ้นต่อการศึกษาระดับนี้ การวิจัยต่อไปควรทำการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารโดยเฉพาะ
2. ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตร ของหมวดวิชาใดวิชาหนึ่งให้ละเอียดลึกกลงไป

เพียงหมวดเดียว

3. ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรของฝ่ายบริการคือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ทางคาน
- แนะแนวทะเบียน วัตถุประสงค์และห้องสมุด